

Gospodarstvena priloga.

Priložena od kat. tiskovnega društva 47. štev. „Slov. Gospodarja“.

L. 1887.

24. novembra.

Štev. 142.

Precenitev konja.

(Dalje.)

Znamenja na glavi. — Znamenja, ki se nahajajo na glavi konj, imajo razna imena, največ po tem, kaka da je njih podoba. N. pr. „vbita dlaka“ se pravi znamenju, ako ima konj nekaj bele dlake na čelu.

„Zvezdica“ je mala bela progga na čelu brez gotove podobe. „Zvezda“ pa je, kedar je enaka progga za nekoliko večja. „Mešana zvezda“ je, kedar je taka bela progga pomešana z dlako, kakor jo ima konj po životu, samo bele dlake še mora več biti, kakor je na onem mestu navadne. „Senčnata zvezda“ je progga, če je sicer čisto bela, na robu pa ima mešano dlako. „Krožna zvezda“ je zvezda, v čije sredi je temna pika. „Polmesečnik“ je zvezda, ako je podobna polmeseču. „Ostna zvezda“ se podaljša ostro proti nosnemu hrbtišču. „Kijeva zvezda“ je podobna prejšnji, samo dolžja je. „Lisasta zvezda“ je prav široka zvezda. „Nepravilna zvezda“ je taka, ki ima vidno nepravilno podobo ter je lahko mala ali pa tudi velika.

„Lisa“ raztegne se od čela doli do čez nos ter je podobna belemu traku. Ona ima razna imena in sicer:

„Pretrgana lisa“ je lisa, ki ima na sredi od zgorej doli temnišo dlako; bela je torej po obeh straneh prednja stran glave.

„Polulisa“ se konča hitro, ko pride do nosa. „Tekoča lisa“ pa gre doli do zgornje ustne. Potegljiva lisa pa je bel potegljivej v dlaki na prednji strani glave.

„Ozka lisa“ meri na široko le za prst, je pa tudi taka, ki je za 2 ali 3 prste široka, v časih še je celo širja.

„Svetilnica“ je lisa, ki se raztegne celo tje na obe strani glave. Za temi se dobé še tudi „krive“ in „nepravilne lise“.

„Luska“ je progga mesene barve na gorenji ustni. „Mlečna luska“ je na obeh ustnah, gornji in spodnji, bela barva. „Mlečni gobec“ ima konj, ako ima obe ustni beli in če ste ob enem mesene barve. „Krapavični gobec“ je, ako ima konj na gobcu semtertje meseno barvo, a vmes tudi druge, bolj temne v različnih podobah in dolgotih.

„Krastavične oči“ so tačas, če so okoli oči take barve, kakor je ima krastavica na gobcu.

Znamenja na nogah. — Beli venec,

blazina je bela in sicer se imenuje noga, na kateri in kje, ali spredaj ali zadaj, na levi ali destni strani noge.

Venec in blazina — sta bela. Znotraj beli venec, na pol beli venec, spredaj beli venec. Pol piclja bel, polpicljast konj. Celi picelj bel, bicljast. Visoko bicljast je konj takrat, ako je še kak del piclja bel. Picljev čop je bel, ako je le on bel, v tem ko je picelj navadne barve.

Beli picelj je, ako je noga do lidek bela. Ako se krivi na koncu belo znamenje, za to se ne izmeni konjar ali pa daje konju ime, da je neenako bel (na piclju).

Nad picljem bel, polobut je konj, kedar je pol lidke bele; obut pa je, ako je cela lidka bela. Visoko obut je, ako se raztegne znamenje še čez koleno, ali pa vsaj seže do njega.

Znamenja na nogah so lahko čisto bela in to se ne naznanja v imenu. Lahko so prsa tudi progasta, to pa se naznanja v imenu. V tem so imena lahko prav različna vselej pa taka, da vé človek hitro, pri čem da je.

Ako se dobé v belih znamenjih kje katere majhne temne proge, dobode konj ime, da je napikan. Ako je znamenje še bolj sivo, kakor pa belo, takrat se pravi konju, da je meliran, črnkast.

Kedar sežejo svetle proge do roba na kopitu, tedaj se mu reče, da je kopito svetle barve, v časih je po celem, v časih pa le na mestih.

Barva in znamenje so imenitna za popisovanje konja. Kedar gre za prepir, kak da je konj, takrat je treba, da si človek natanko ogleda konja, pa tudi zna, kaka da so na njem znamenja.

(Dalje prih.)

Poročilo o delovanju cesarjevič Rudolfovega sadjerejskega društva za Spod. Štajar.

Za prebivalce avstrijske države znamenito leto 1881, v kojem se je imela vršiti poroka Nj. c. kr. Visokosti presvitlega gospoda navojvode cesarjeviča Rudolfa, je srca vseh Avstrijanov navdalo z radostjo, ter jih na živahno gibanje in delovanje veselo navdušilo.

Tudi prijazni trg Št. Jurij ob juž. železnici, razprostrajoč se po malem hribeecku od Voglajne proti severu, ni mogel temu prezanimivemu dogodku zadrževati iskrenih svojih sočutij, ter je sklenil ta dan velikemu pomenu primerno, prav svečanostno obhajati.

je vedno treba, če se hoče iz hranilnice denar dobiti. To so hitro spoznali slovenski kmetje, ki so se koj od začetka oklenili posojilnic. To so pa k malu opazili tudi Nemci in nemškutarji. Začetkom so kričali zoper slov. posojilnice, kakor nad samim zlodejem; vsi njihovi listi od pokojnega lisjaka in Celjske vahte pa do graške „tagespošte“ so kar besneli zoper posojilnice; nič ni bilo tako slabega, da ga ne bi posojilnicam očitali. Zdaj je vse to potihnilo. Marsikateri Nemec in nemškutar, ki se je prej križal pred posojilnico, pride sedaj tiho in uljudno v slov. posojilnico po denar, raje celó, kakor v nemško hranilnico! Tako si dobra reč, poštena slovenska posojilnica dobiva sama veljavo celó med nasprotniki.

Kaj toraj sledi iz povedanega?

Nemške hranilnice ne marajo Slovencev, razun kedar jim ti denar prinesó: one sovražijo slovenski jezik, podpirajo šulverein in vse protislovenske, nemškutarske namere. No pa prav, pa pustimo njih tudi mi Slovenci v miru; naj delajo samo z Nemci in za Nemce; mi jim tega ne zavidamo. Slovenci pa se oklenimo naših slovenskih posojilnic. Kdor hoče denar naložiti na obresti v kakem denarnem zavodu, nesi ga v posojilnico! Svoji k svojim! Iz posojilnic si opet Slovenci izposojujejo; čem več se v posojilnice denarja vlaga, tem več lahko te izposojujejo, tem lahko te sopet podpirajo Slovenci. Tako pomaga Slovenec lepo Slovencu, in to je prav in tako mora biti! Posojilnice bodo imele tedaj v kratkem toliko denarja, da bo vsak Slovenec, ki bo potreboval posojila, šel v slov. posojilnice, ter se mu bo tukaj lahko pomagalo, kolikor je potreben in vreden. Kar se bo zaslúžilo pri tem, ostalo bo med Slovenci, in slovenske posojilnice, ki že sedaj mnogo podpirajo razne slovenske zavode, posebno pa uboge slovenske dijake, bodo takrat lahko že več storile in slovenski narod bo imel od tega največji dobiček.

To prevdari vsak Slovenec, in se ravna po tem!

I. D.

Gospodarske stvari.

Gnojenje, kedaj in koliko ga kaže?

Da vsak svet ni za vsako silje, zna vsak kmetovalec, pa tudi to vé, da pomaga gnoj, ako ga v pravi čas in pravo mero napelje, v tem veliko. Zato pa je tudi vselej bilo in ostane važno vprašanje, kedaj in koliko se naj navaža gnoj?

Za to leto pridemo sicer z odgovorom na to vprašanje skorej, da prepozno, vendar pa mislimo, da ne bode brez vsega, ako še v tej imenitni stvari nekaj izpregovorimo. Kakor kaže izkušinja, bode brž ko ne bolje, ako se navaža

večkrat gnoja na njivo, če tudi ne vselej v veliki, dovoljni meri. Kar se tiče ozimine, pšenice, in rži, dobro ji dene vsekako, ako pride na pognojeno zemljo, toda ona ne tirja preveč gnoja, tedaj pa je mogoče, da ga nekoliko spravimo njej na ljubo jeseni pod zemljo, drugo, večjo polovico pa ga navozimo poleti, kedar sejemo drugo silje za prvim, n. pr. repo.

To stori sicer le tisti kmet lahko, ki nima preveč zemlje, ima pa dovolje živine, da mu dela gnoja za čas, kedar mu ga je treba. Kdor pa nima take sreče, njemu svetuje se, naj ravna z gnojem prav in ga daje vselej tistej setvi, ki ga hoče največ imeti, toliko, kolikor ga ravno zmore, drugo mero gnoja naj pa potlej spravi na njivo, kedar seje drugo seme, t. j. to leto za prvim.

Le-ta navada ima še potlej drugo dobroto. Ako se napelje malo gnoja na njivo, treba ti je češ, nečeš trositi ga na tenko, na vse strani in gnoj pride torej na korist setvi, za katero si ga namenil. Potem pa je še to dobro, da še uživa tudi naslednja setev, n. pr. detelja tudi tega gnoja, sicer pa bi ga ne dobila. Ako pa se gnoji enkrat do dobra, potem pa nič več ne daje gnoja za dve setvi, to potlej ni mogoče, da bi ti še četrta setev storila dobro. Nekaj malega daje ti še potlej, ali k večjemu le eno košnjo.

Moj Bog, veliko se toži čez to, da se detelja ne razrašča dobro ter da že po prvi košnji nekam hira, kaj je tega krivo? Slabo gnojenje, toda to še ne toliko, kolikor da se gnoji premalo ali za enkrat skorej preveč, nič pa potlej za drugo setev.

Čudno je to, da je včasih kmet vesel, kedar najde pri preoranju, da je še cele kope gnoja, ter misli, da je za prihodnjo setev Bog vé, koliko gnoja na razpolaganje.

Nič ni to, kakor gola zmeta. Take kepe gnoja so prazne, nekako vtrdile so se one ter ostale ti bodo včasih po več let, ne da bi le količjak koristile. To tedaj nikakor ni dobro gnojenje.

Ako pa čemo v resnici dobro gnojiti, ne storimo po takem nič kaj prav, če na en oral zapeljemo 6 ali 7 dobrih voz gnoja. Največkrat je to preveč — za tisto setev, za katero smo gnoj namenili. In gnoj je denar in to tak, da ga ni treba zametavati.

Bolje je pa tedaj na vsak način, če gnojimo večkrat njivo, naj že bode, da nimamo preveč gnoja, da ga navozimo vsakokrat veliko. Velikokrat, če mogoče za vsako setev gnojiti, to je najbolje. Kdor gnoji velikokrat, on ima skorej pri vsaki setvi srečo, nekaj vsaj dobode v tem, ko imajo sosedje morebiti pri enakem polju le malo, čeprav se jim ne more reči, da bi le malo gnojili.

Kakor so naši časi, treba nam je skrbeti,